

Posudek bakalářské práce Anny Remešové **Institucionální kritika a její projevy ve vybraných dílech českého a slovenského umění FFUK Praha 2014.**

Remešová začíná svoji diplomovou práci od obecného, tj. popisem zrodu muzejní instituce a následně galerijní instituce (Národní galerie) a pokračuje institucionální definicí umění (Danto, Dickie). Posléze se dostává k otázce, co je institucionální kritika (s. 23 n.): spočívá v soustředění se na otázky moci a vlivu instituce. Institucionální kritiku spojuje s americkým minimalismem 60. let, ale vztahuje ji až k Duchampovi.

V západním umění autorka chápe jako reprezentanty institucionální kritiky Hanse Haackeho, Marcela Broodthaerse a Michaela Ashera. Mnohem zajímavější je, jak vidí institucionální kritiku (dále jen IK) v československém kontextu. Domnívá se, že nedostatek IK v českém prostředí byl zapříčiněn orientací hlavních postav uměleckohistorického a teoretického diskurzu (Chalupecký, Padrta ad.) a také absencí minimalismu.

Je otázkou, zda vzhledem ke komplikované situaci tvorby nezávislých umělců v Čechách v 80. letech, kdy jim prostory galerií zůstávaly uzavřeny, nelze některé výjimečné akce mimo galerijní struktury chápat jako formu institucionální kritiky, na což Remešová naráží v případě mutějovické chmelnice nebo malostranských dvorků (s. 37), ale nakonec rezignuje: „Tyto akce však nevypovídaly ani tak o skrytých a normalizujících strukturách galerijních institucí, jako spíše o nesvobodných pravidlech ve vystavování a kurátorování.“ (s. 37) Nebyly nesvobodná pravidla důsledkem normalizační politiky? Není pravda, že za normalizace „umělecký systém prakticky neexistoval“: existoval, ale byl podřízený Svazu výtvarných umělců a kulturní politice vládnoucí strany. Umělci při práci v přírodě nebo na netradičních místech nepotřebovali schválení, bez něhož by se neobešli, pokud by vystavovali v galerii. Prostor chmelnice je dostatečně subverzivní galerijnímu prostoru, do něhož se alternativní tvůrci nemohli dostat. Margita Titlová v Mutějovicích představila landartovou instalaci Voda, oheň. Do prostoru chmelnice umístila tři čtvercové nádrže na vodu, zavěšené nad čtverci s ohněm. V průběhu dne se vytvářela barevná duha, která v závislosti na pohybu slunce obíhala v polokruhu kolem ohnišť, čili se měl dostavit efekt podobný tomu, který provedl Lang ve Veletržním paláci a o němž Remešová hovoří jako o institucionální kritice. Remešová při hodnocení Langa zmiňuje také „drobné zásahy“ Jiřího Kovandy v akcích ze 70. a 80. let. Já osobně bych se nevzdával možnosti uvažovat o nich jako o jisté formě IK. Jinými slovy bych hranice IK v Československu tak výrazně neuzavíral, jak to udělala diplomantka, pouze na Langa a Ondáka. Vedle Kovandy mě napadá Milan Kozelka, ale jsou to návrhy do diskuse.

Anna Remešová napsala práci s velkým zaujetím a také se slušnou znalostí adekvátní literatury. Pustila se do tématu nového a u nás dosud nereflektovaného. Její snaha o problémech uvažovat, zdůrazňovat přiměřeně subjektivitu a nebrat fakta a teoremy za dané a kriticky je prověřovat vlastním úsudkem, je velmi sympatická.

K principu muzea v postmoderní době bych doporučil knihu Douglase Crimpa *On the Museum's Ruins* (Cambridge, Mass. – London 1993), k IK a českému prostředí pak studii Jana Zálešáka *Kritické umění a kurátorství v nejisté době, Sešit pro umění, teorii a příbuzné zóny* 2010/8, s. 23-38, <http://vvp.avu.cz/foto/sesit/2010-8/zalesak.pdf> .

Jsem přesvědčen, že práce Anny Remešové plně splňuje nároky na bakalářskou diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 24. 5. 2014

Prof. Vojtěch Lahoda